

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 163/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. R., P., zastúpenej advokátom Mgr. J. M., L., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Sociálnej poisťovne – ústredie, Bratislava, v konaní o žiadosti o priznanie vdovského dôchodku jej právnej predchodkyni, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/09 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010 a jeho rozsudkom z 11. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. marca 2011 doručená sťažnosť E. R., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), postupom Sociálnej poisťovne – ústredie, Bratislava (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), v konaní o žiadosti o priznanie vdovského dôchodku jej právnej predchodkyňi, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/09 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010 a jeho rozsudkom z 11. januára 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že právna predchodkyňa sťažovateľky, t. j. jej matka, 31. augusta 1955 požiadala právnu predchodkyňu Sociálnej poisťovne o priznanie vdovského dôchodku, ktorý jej bol na základe tejto žiadosti priznaný spätne od 29. mája 1955 (deň úmrtia jej manžela). Zároveň jej bolo priznané aj výchovné na maloleté dieťa. Rozhodnutím z 23. januára 1957 však došlo k odňatiu vdovského dôchodku. Ďalšiu žiadosť o jeho výplatu podala právna predchodkyňa sťažovateľky 29. januára 1959. Táto žiadosť bola právnu predchodkyňou Sociálnej poisťovne zamietnutá rozhodnutím č. 145 127-III/4 z 13. februára 1959 z dôvodu, že do dvoch rokov od zániku nároku na vdovský dôchodok nedovršila 45 rokov veku. Vyhovené nebolo ani ďalšej žiadosti právnej predchodkyne sťažovateľky o pokračovanie vo vyplácaní vdovského dôchodku z 21. januára 1965.

Ďalšiu žiadosť podala právna predchodkyňa sťažovateľky Sociálnej poisťovni 16. marca 2009, v ktorej tvrdila, že jej manžel zomrel na následky choroby z povolania, ktorú získal v zamestnaní I. pracovnej kategórie ako baník v J. baniach na následky ožiarenia. O tejto žiadosti rozhodla Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 145 127 7680 0 z 2. apríla 2009 (v znení zmeny z 11. júla 2009) tak, že žiadosť právnej predchodkyne sťažovateľky zamietla, pretože nebolo preukázané, že by jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu utrpeneho v zamestnaní I. pracovnej kategórie, a ani to, že by niektorú zo zákonných podmienok na pokračujúcu výplatu vdovského dôchodku právna predchodkyňa sťažovateľky splnila do dvoch rokov od zániku jej predošlého nároku na výplatu vdovského dôchodku tak, ako to vyžadoval § 21 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení

v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“), ktorý sa na vec vzťahoval.

Toto rozhodnutie správneho orgánu právna predchodkyňa sťažovateľky napadla opravným prostriedkom, o ktorom krajský súd rozsudkom č. k. 26 Sd 119/09-17 z 8. októbra 2009 rozhodol tak, že rozhodnutie správneho orgánu (Sociálnej poisťovne) potvrdil ako zákonné a vecne správne.

Dňa 23. novembra 2009 právna predchodkyňa sťažovateľky zomrela, preto v zmysle ustanovení § 75 zákona o sociálnom zabezpečení vstúpila do ďalšieho konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu sťažovateľka. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal teda odvolanie už splnomocnený zástupca sťažovateľky ako právnej nástupkyne pôvodnej navrhovateľky. O odvolaní najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 So 19/2010 z 11. januára 2011 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky postupmi a rozhodnutiami Sociálnej poisťovne, krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na podporu svojho tvrdenia sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Moja matka E. V., rod. K. si viackrát podala žiadosť o vdovský dôchodok. Vždy jej žiadosti zamietli z rôznych, často aj vymyslených dôvodov... môj otec, jej manžel, zomrel v P. vo väzenskej nemocnici ako baník Uránových dolov v J. Bol pri ťažbe... ožiarený a preto po jeho smrti bez nášho súhlasu spopolnený a urna s jeho popolom zaslaná k nám domov. Zomrel... a bol veľmi rýchlo spopolnený už...

Podľa hodnotení a rozhodnutí súdov (krajského a najvyššieho) sa jeho úmrtie nedá považovať za chorobu z povolania, aj keď náš osobný názor je úplne iný... Žiadne iné doklady, okrem úmrtného listu sme nedostali, čo nasvedčuje tomu, že nezomrel bez následkov ožiarenia. Žiadať iné doklady by bolo vo vtedajšom režime považované za útok proti štátu a existujúcemu politickému režimu... O získanie jeho osobného chorobopisu sme

sa pokúsili minulý rok cez pražskú nemocnicu na B., odkiaľ na náš dotaz bolo odpovedané, že chorobopis bol už skartovaný a v jednom pražskom archíve sa nachádzal len úmrtný list.

Z obavy pred prenasledovaním nás žijúcich sme radšej mlčali...

Tak sa matka stala vdovou v 40 roku života a musela sa starať o dve nezaopatrené deti...

V čom vidíme základné porušenie obč. a ľudských práv mojej matky ako aj porušenie práva, aby jej záležitosť bola spravodlivo prejednaná na súdoch rôznych stupňov je v tom, že do dnešného dňa sme sa nedozvedeli prečo 23. 1. 1957 jej bol odňatý vdovský dôchodok. Ani v jednej z informácii Soc. poisťovne – ústredia nie je uvedená príčina odňatia vdovského dôchodku...

Podľa zákona č. 55/1956 Zb. § 21 ods. 2 písm. b... vdovský dôchodok náleží naďalej po uplynutí jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) vdove ak sa stará aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok.

Matka sa vtedy starala o brata, ktorý 23. 1. 1957 v čase odňatia vdovského dôchodku nedovršil ani 15 rokov, čiže nemohol byť zamestnaný. Pracovať podľa jeho dôchodkového evidenčného listu začal od 1. 8. 1959 od kedy sa mu počítali odpracované roky až do invalidného dôchodku.

Listom z 12. 1. 2010... sme žiadali doplniť naše odvolanie k rozsudku Krajského súdu v Ban. Bystrici, čo asi uskutočnené nebolo a stále nepoznáme dôvod odňatia vdovského dôchodku mojej matky. Boli sme presvedčení, že aspoň jeden z dvoch súdov si tento údaj vyžiada od Slov. pois. - ústredia, čo ale uskutočnené asi nebolo.

Tým, že jej bol odňatý vdovský dôchodok, podľa nášho názoru nezákonne s prihliadnutím na zákon č. 55/1956 Zb. boli porušené jej obč. a ústavné práva...“

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Sociálnej poisťovne, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/2009 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010 a jeho rozsudkom z 11. januára 2011. Zároveň žiadala,

aby ústavný súd rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Sociálnej poisťovne, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/2009 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010 a jeho rozsudkom z 11. januára 2011.

1. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv Sociálnou poisťovňou ústavný súd poznamenáva, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), v danom prípade nemá právomoc preskúmať postupy a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pretože jej postup a rozhodnutie (č. 145 127 7680 0 z 2. apríla 2009 v znení jeho zmeny z 11. júla 2009) už preskúmal na základe opravného prostriedku právnej predchodkyne sťažovateľky krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/2009. Z toho dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k napadnutému postupu a rozhodnutiu Sociálnej poisťovne) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Rovnaký záver platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom č. k. 26 Sd 119/09-17 z 8. októbra 2009. Aj v tomto prípade postup a rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo preskúmané na základe odvolania právnej predchodkyne sťažovateľky súdom druhého stupňa – najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010. Nielen ústavný súd je orgánom, ktorý je povinný poskytovať ochranu základným právam a slobodám fyzických alebo právnických osôb, ale je to úloha, v tomto prípade, aj všeobecných súdov, ktoré boli povinné v rámci konania

o opravných prostriedkoch poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky, resp. jej právnej predchodkyne. Ak by teda najvyšší súd bol zistil pochybenia v postupe a rozhodnutiach, ktoré predchádzali jeho konaniu a rozhodnutiu, bolo v jeho právomoci a aj jeho povinnosťou takého pochybenia napraviť, a tým poskytnúť ochranu sťažovateľkou označeným právam (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktoré mali byť porušené.

Vzhľadom na uvedené je potrebné sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Sd 119/09 a jeho rozsudkom z 8. októbra 2009 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal namietaným porušením práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 So 19/2010 a jeho rozsudkom z 11. januára 2011.

Sťažovateľka namieta, že *„do dnešného dňa sme sa nedozvedeli prečo 22. 1. 1957 jej (právnej predchodkyňi sťažovateľky, pozn.) bol odňatý vdovský dôchodok. Ani v jednej z informácií Soc. poisťovne – ústredia nie je uvedená príčina odňatia vdovského dôchodku.“*. Sťažovateľka ďalej uviedla, že *„Listom z 12. 1. 2010... žiadali doplniť... odvolanie k rozsudku Krajského súdu..., čo asi uskutočnené nebolo a stále nepoznáme dôvod odňatia vdovského dôchodku mojej matky.“*

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi

ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 So 19/2010 z 11. januára 2011 okrem iného vyplýva:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo... a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Keďže pôvodná navrhovateľka počas konania o jej opravnom prostriedku, teda po uplatnení nároku na dávku zomrela, odvolací súd pokračoval v konaní (§ 107 ods. 1 OSP) v zmysle ustanovenia § 75 zákona č. 55/1956 Zb. s jej dcérou Elenou Račkovou. (Pôvodná navrhovateľka mala dve deti, pričom syn Ján Vrabc, už nežije.)

Odvolací súd zo spisu krajského súdu ako aj z administratívneho spisu zistil, že pôvodná navrhovateľka požiadala o vdovský dôchodok 31. 8. 1955. Manžel pôvodnej navrhovateľky pracoval v J. baniach a zomrel... Dôvodom jeho úmrtia podľa údajov z úmrtného listu boli pľúcne abscesy pri zhubnom novotvare pľúc. Vdovský dôchodok priznaný pôvodnej navrhovateľke spätne od 29. 5. 1955 jej bol rozhodnutím zo dňa 23. 1. 1957 odňatý. Právny predchodca odporkyne zamietol ďalšiu žiadosť pôvodnej navrhovateľky (rozhodnutím č. 145 127-III/4 zo dňa 13. 2. 1959), pretože do 2 rokov od zániku nároku na vdovský dôchodok nedovršila 45 rokov. Právny predchodca odporkyne nevyhovel ani ďalšej žiadosti pôvodnej navrhovateľky o pokračovanie vo výplate vdovského dôchodku.

V tomto konaní preskúmanými rozhodnutiami odporkyňa zamietla žiadosť o vdovský dôchodok pôvodnej navrhovateľky s poukazom na nesplnenie žiadnej

z podmienok § 21 zákona č. 55/1956 Zb. Odporkyňa v odôvodnení uviedla, že nebolo preukázané, že manžel žiadateľky zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného v zamestnaní I. pracovnej kategórie a do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok navrhovateľka nepreukázala splnenie podmienok v zmysle § 21 zákona č. 55/1956 Zb.

Podľa § 21 zákona č. 55/1956 Zb. vdovský dôchodok náleží vdove po čas jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) (ods. 1).

Vdovský dôchodok náleží naďalej po uplynutí jedného roku od smrti zamestnanca (dôchodcu) vdove, ak

a) je invalidná (§ 12 ods. 2), alebo

b) sa stará aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 24), alebo

c) vychovala aspoň 3 deti, alebo

d) dovŕšila 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti, alebo

e) dovŕšila 50 rokov, alebo

f) jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného v zamestnaní I. pracovnej kategórie a vdova dovŕšila ku dňu jeho smrti 40 rokov (ods. 2).

Nárok na vdovský dôchodok nezanikne, ak odpadne niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) alebo b), ak vdova v dobe trvania nároku na dôchodok dovŕšila 50 rokov, alebo 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti (ods. 3).

Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok (ods. 4).

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 55/1956 Zb. pracovným úrazom sa kladú na roveň nemoci z povolania uvedené v prílohe k tomuto zákonu, ak vznikli za podmienok v nej určených. Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže po dohode s Ministerstvom zdravotníctva a s Ústrednou radou odborov dopĺňovať a meniť zoznam nemoci z povolania; doplnky a zmeny vyhlási v úradnom liste.

Odvolačí súd sa nestotožnil s konštatovaním krajského súdu v súvislosti s rozdielnym posudzovaním choroby z povolania a pracovného úrazu, pretože ako to vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 16 ods. 3 zákona č. 55/1956 Zb., ustanovenie § 21 ods. 2 písm. f) zákona č. 55/1956 Zb. by sa vykladalo tak, že vdove prináleží vdovský dôchodok, ak jej

manžel zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania (uvedenej v prílohe tohto zákona), za splnenia ďalších zákonných podmienok.

V predmetnej veci je však zrejmé, že navrhovateľka v žiadnom z konaní o vdovskom dôchodku nepreukázala, že jej manžel zomrel v dôsledku choroby z povolania, či pracovného úrazu. Túto skutočnosť nemožno odvodzovať len z domnienky navrhovateľky, príp. jej právnych nástupcov, že choroba uvedená v úmrtnom liste manžela pôvodnej žiadateľky ako príčina jeho úmrtia, vznikla v dôsledku ožiarenia pri vykonávaní práce v J. baniach. Táto spojitosť, ako to naznačil aj krajský súd, by bola možná, avšak nebola nikdy preukázaná spôsobom na to určeným a konštatovaná kompetentným orgánom. Odporkyňa nie je orgánom príslušným na preukázanie príčinnej súvislosti medzi vykonávaným povolaním a chorobou, ktorá u zamestnanca prepukla v dôsledku vykonávania tohto zamestnania. Pôvodná navrhovateľka, resp. ešte jej manžel po vypuknutí choroby, o ktorej sa domnieval, že vznikla v dôsledku práce v baniach, nedosiahli, alebo sa ani nedomáhali, uznania uvedenej choroby za chorobu z povolania, minimálne o tom nepredložili žiaden doklad. Uznanie choroby za chorobu z povolania nie je a ani nemôže byť predmetom tohto konania.

Navrhovateľka v opravnom prostriedku proti preskúvaným rozhodnutiam odporkyne nepreukázala a ani netvrdila splnenie iných podmienok v zmysle § 21 zákona č. 55/1956 Zb., z ktorých by odvodzovala svoj nárok, preto sa s poukazom na § 250h ods. 1 v spojení s § 250i ods. 2 OSP odvolací súd nezaoberal námietkou vznesenou v odvolaní zástupcom právnej nástupkyne pôvodnej navrhovateľky, že táto by splňala podmienku v zmysle § 21 ods. 2 písm. b) zákona č. 55/1956 Zb. Odvolací súd tiež neprihliadol na námietky vytykajúce nedôvodné odňatie výchovného na syna J. a nepriznaní výchovného na dcéru E., pretože tieto skutočnosti neboli predmetom rozhodnutí odporkyne preskúvaných v tomto konaní.

Na základe uvedeného krajský súd podľa názoru odvolacieho súdu dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne v intenciách dôvodov opravného prostriedku za zákonné a odvolaniu nevyhoveli, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Uviedol, že Sociálna poisťovňa žiadosť právnej predchodkyne sťažovateľky o priznanie vdovského dôchodku zamietla z dôvodu nesplnenia žiadnej zo zákonom ustanovených podmienok uvedených v § 21 zákona o sociálnom zabezpečení. Bližšie rozviedol predovšetkým nenaplnenie predpokladu uvedeného v § 21 ods. 2 písm. f) zákona o sociálnom zabezpečení, ktorým právna predchodkyňa sťažovateľky svoju žiadosť o priznanie vdovského dôchodku odôvodňovala. Dostatočne pritom svoj záver o správnosti a zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne odôvodnil.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že sa všeobecné súdy nezaoberali námietkou týkajúcou sa splnenia zákonnej podmienky na priznanie vdovského dôchodku jej právnej predchodkyne v zmysle ustanovenia § 21 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení, ústavný súd uvádza, že z dokladov predložených sťažovateľkou vyplýva, že táto námietka bola prvýkrát prednesená v rámci odvolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 26 Sd 119/2009-17 z 8. októbra 2009. Najvyšší súd na túto reagoval tak, že sa ňou s poukazom na § 250h ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nezaoberal, pretože ju sťažovateľka, resp. jej právna predchodkyňa neuplatnila už v opravnom prostriedku proti rozhodnutiam Sociálnej poisťovne, ale až v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu všeobecného súdu. Takýto postup najvyššieho súdu nemožno považovať za taký, ktorý by bolo možné označiť za ignorovanie námietok sťažovateľky, resp. jej právnej predchodkyne. Inými slovami, najvyšší súd sa námietkou právnej predchodkyne sťažovateľky vysporiadal v tom zmysle, že sa ňou zaoberať nebude.

Postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky. Je potrebné konštatovať, že svoje rozhodnutie oprel o konkrétne zákonné ustanovenia príslušného procesno-právneho predpisu vzťahujúceho sa na predmetné konanie, t. j. o ustanovenia

Občianskeho súdneho poriadku, na ktoré v rozhodnutí poukázal. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia práv postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o jej ďalšej požiadavke (zrušenie rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie), rozhodovanie o ktorej je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, ku ktorému v tomto prípade nedošlo.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011